

⊙ · ⊙ · ⊙ ⊙ · ⊙
République Algérienne Démocratique et Populaire
⊙ ⊙ ⊙ ⊙

Ministère de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique

المركز الجامعي لميلة

المرجع:

معهد الآداب واللغات
قسم اللغة والأدب العربي

القصيدة السير - ذاتية عند محمود درويش "قصائد مختارة"

مذكرة معدة استكمالاً لمتطلبات نيل شهادة الماستر

التخصص: أدب حديث ومعاصر

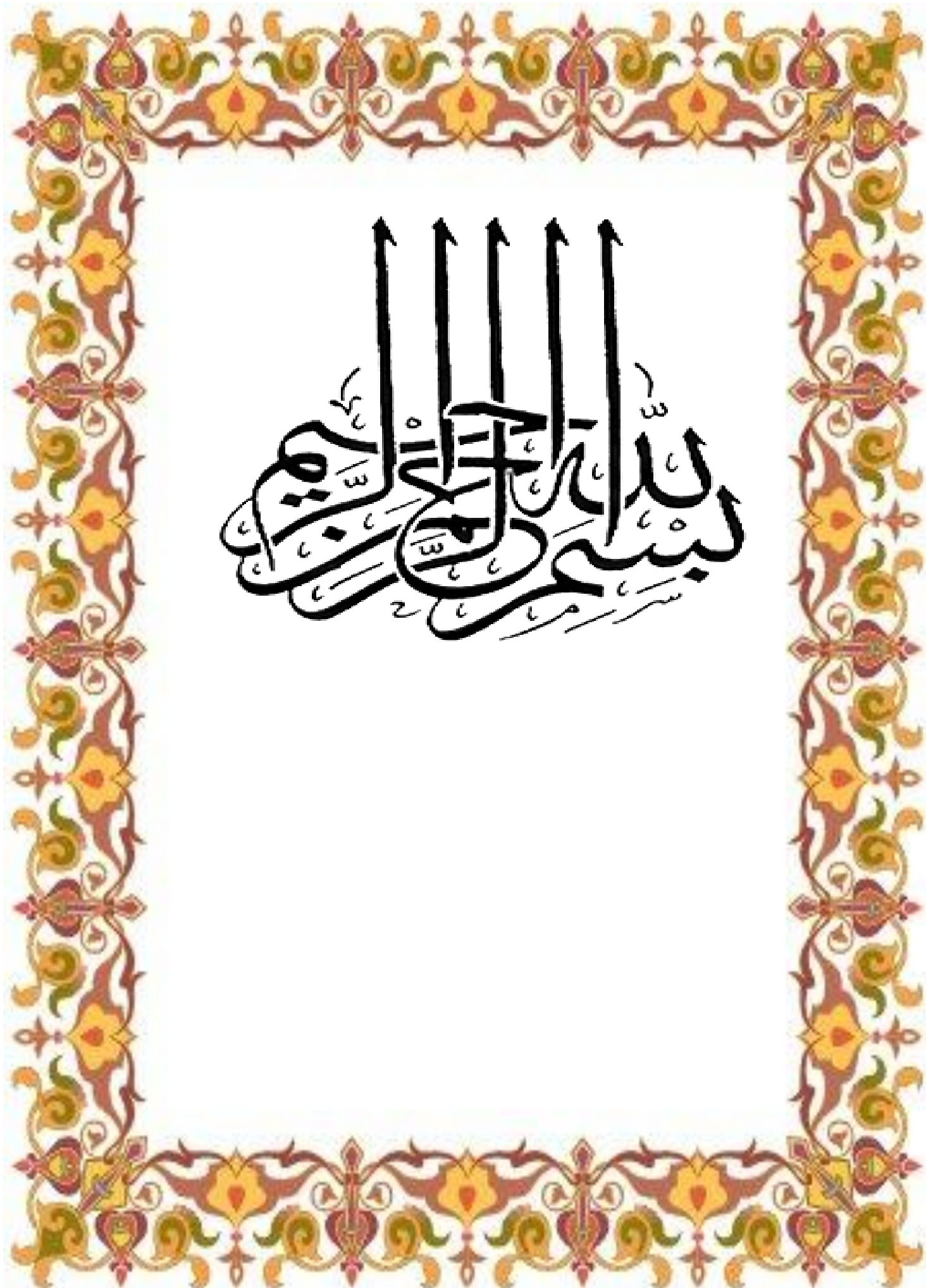
الشعبة: أدب عربي

إشراف الأستاذ(ة):
* هشام باروق

إعداد الطالب(ة):
* سعدية بوسبيسي

السنة الجامعية: 2015/2014

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إهداء

سعيدة

شكر وتقدير

إلى من ناجيته أسأله النجاة، وأسأله العون في سلوك مسالكها، إلى من هو الأحق بالحمد والثناء، إلى خالقي أتضرع شاكرة ممتنة، فسبحانك اللهم راعيا للورى، فأنت الأحق بأن تحمد، وأنت الأحق بأن تشكر.

كما أتقدم بالشكر والتقدير والامتنان إلى كل من تفضل ومد يد العون لإخراج هذا البحث إلى النور.

وأخص بالشكر والتقدير أستاذي المشرف "هشام باروق" الذي كان السند القوي في إخراج هذا البحث إلى النور، وإرشادي بنصائحه، وتسهيل ما صادفني من عقبات توجهاته وآرائه فلم يبخل بوقته وعلمه وفكره ونصائحه الثمينة لأخطو نحو الأفضل، فكل الامتنان لمساندته ودقة قراءته للعمل ومتابعته له وكل الفضل له في توجيهي لهذا الموضوع.

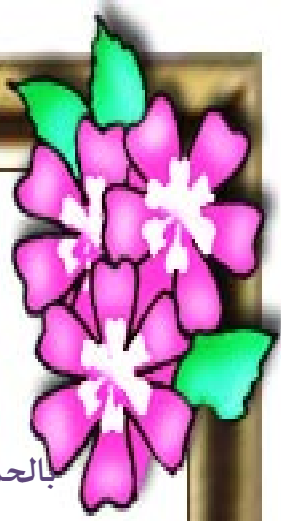
كما أتوجه بالشكر إلى والديّ العزيزين اللذين لن أستطيع

إيفاءهما حقهما مهما قدمت، ومهما حييت، وكل إخوتي الذين

زرعوا فيّ حب العلم وتقديره، إلى كل الأصدقاء الذين أضاءوا

حياتي، فشكرا خالصا ومودة بالغة لكل من ساندني وشدّ

من أزرني على إكمال هذا العمل.

مقدمة

!

'U

1

'U

'U

'U

!

'U

'U

'U

'U

'U

'U

'U

'U

'U

o !

-

٥ ! -

.

“
”

. “ ” -

٥ ù ù ٥

“

. -

“ “ ”

“

. -

“

. 1 -

“ ”

“ -

“ ” ! ù -

“

“ ” ù

٥ be ٥

.

٥

“ !

.

٥

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

الفصل الأول: ماهية أدب السيرة

.. . /1

· ! ·

!

.. . #&

! ·

..... !

· ! · · · #

· · · ! · · #

· · · ! · · #

22

" ù ù ù

. ù

. ù

. (1) ù

" " " " " " " " " "

" ù " " " " " " " " " "

. fl ! 22

"fl

. fl !

"fl !

. !

. (2) fl !

. ù

. à à à

.

.

.

. "++ ! ù (1)

. ! (2)

. " % \$ % - (

..... Ù

..... Ù

..... "

#2

!

..... Ù

..... Ù

..... Ù

22

..... Ù

..... Ù

..... Ù

(1)∞

..... Ù

..... Ù

..... Ù

..... "

..... Ù

..... Ù

..... (1)

· Ù · · · · ·

· Ù · · · · ·

· Ù · Ù · Ù · · · · ·

· Ù · 22 · · · · ·

· Ù · · · · ·

· Ù · · · · · (1) ∞ ·

· Ù · · · · ·

· 22 · · · · ·

· Ù · · · · ·

· Ù · · · · · ∞

· Ù · · · · ·

· (2) ∞ · · · · ·

· · · · ·

· Ù · · · · ·

· · · · ·

· · · · ·

· · · · ·

· · · · ·

· · · · ·

· · · · · (1)

· · · · · (2)

.....

..... -1

..... ù

..... ù

..... " " " " " "

..... " ù " ù -2

..... " " " " "

..... " " ù -3

..... " "

..... " ù ! 4

..... (1) "

..... fi Ł ù " ù

.....

.....

..... ù ù

..... ù

..... " "

..... ù fi Ł Ò " " ù

..... 22

..... ! (1)

..... "\$! % &\$%&% " " " "

..... fl ء

(1)oo ù

fl ء

ù

||

ù

ù

1

ù

(1)

%) +*

.....

22.

.....

(1)∞

.....

22.

.....

***&*

(1)

.....
.....
.....⁽¹⁾.....

.....
.....
.....

.....
.....⁽²⁾.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....⁽³⁾.....

.....
.....
.....⁽⁴⁾.....

.....!..... (1)

.....&&..... (2)

.....")..... (3)

....."..... (4)

(1) ∞

∞

∞

∞

(2) ∞

∞

∞

∞

∞

∞ ∞

∞

∞

!

∞

(1)

∞ * ∞ ∞ % ∞

∞ & + ∞

(2)

(1) (Autobiographie) !
 Larousse
 (2) fl
 (3) robert son May
 Frédéric Schlegel
 \$\$\$
 !
 &&

(1)

(2)

(3)

(1)

٠

٠

!

٠

٠

٠

”

!

٠

٠

% & +

22 : ”

(2) 00

٠

” ” (1)

”%& (2)

(1)

!

Ù

""

..

!

#4

Ù

!

Ù

""

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

o

(2)

Ù

Ù

Ù

Ù

22."

""&

(1)

""

(2)

... " Õ ...

... (1) ∞ ...

... ! ...

... Ù ...

... " " ...

... à ...

... Ù 22' " " (2) Ù ...

... (3) ∞ ...

... Ù ! ...

... Ù Ù ...

... ! ...) ... Ù (1) ...

... % & \$ % ... Ù (2) ...

... " " % % , + ... (... Ù (3) ...

..... #

..... !

..... (1) ∞ Ù

..... Ù

..... Ù Ù

..... Ù

..... Ù !

..... Ù

..... (2)

..... ! Ù

.....

..... Ù Ù

..... 22 !

..... Ù

..... Ù Ù

..... !

..... & Ù (1)

..... %\$ (2)

..... ! (1) 00
.....
.....
.....
.....

..... !
..... !
.....
..... !
.....
.....

..... ! 22
.....
.....
.....
..... !
.....

..... (2) 00

..... (1)
..... (2)

..... " " " " (1)

(2) " "

..... % +& % *% Ù

..... %- ' Ù

(3)

..... Ù " " Ù

&\$\$,

..... Ù fl '£ (4)

..... " " " "

..... Ù (5)

..... ! fl '£ (1)

..... %&\$\$% %

..... fl Ù '£ (2)

..... , + %&\$\$% " %

..... % (3)

..... % (4)

..... %&\$\$% % ! (5)

.....

.....

.....⁽¹⁾

.....

.....

.....

.....

..... 22

.....

.....

.....

.....

.....

.....⁽²⁾

.....

.....

.....

.....

.....!.....fl..... (1)

.....!..... (2)

22

Ù

Ù

(1)∞

Ù

22

Ù

(2)∞

Ù

Ù

Ù

Ù

الفصل الثاني:

مبادئ ومضامين القصيدة السير ذاتية عند محمود درويش

· · · · · ! · /1

· · · · · ! · #&

· · · · · ! ···

· · · · · ! ···

· · · · · ! · #

· · · · · ! ·

· · · · · ! ···

. ! . #
 !
 ù
 ù
 22
 ù

 (1)∞
 " "
 ù "ù

 ù 22
 ù
 (2)∞ ù
 " " !

 22

ù (1)

fl (2)

" + \$\$\$ %

(1)∞

” ”

“” “” “” “”

” Õ

! ù ” ”

22. ù ” ù

! ! ù ù

. ù

” ù

(2)∞

” ”

ù

ù ù

ù

ù ù

” ”

ù ù

!

“&\$ (1)

! * ù ” ” (2)

“(& \$\$\$*

22

٠٠

٠٠

٠٠

(1)٠٠

!

!

”

”

٠٠

٠٠

٠٠

٠٠

fi

٠٠

fi

٠٠

٠٠

٠٠

٠٠

(2)

٠٠

٠٠

٠٠

٠٠ 22 ٠٠ (1)

٠٠ %&\$% % ! (2)

.....

.....

!

!

!

(1)

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

..... (1)
.....&\$\$)

..... (2)
.....!

(1) 00

..

(2)

Ù

Ù Ù

Ù Ù

22

(3) 00

Ù

Ù

Ù

Ù

..

”

”

Ù

”

”

“(1) % \$ % - + % !

“(2) % % - \$ % *

“(3) ” ! Ù

”&\$, ”

” ..
د

”o ..
د

” ..
د

(1) ..
د

” ..
د

” ..
د

” ..
د

” ..
د

” ..
د

” ..
د

” ..
د

(2) ..
د

” ..
د

(3) ..
د

”&(’ ..
د

(1)

”&+ ..
د

(2)

”%-(’% ..
د

(3)

””%&&

.....

(1)∞

.....

..... ! ù

..... ù

.....

..... ! #2

..... fl ٤ ù

..... fl ٤

..... ù ù " " ù

..... 1 ù ù 22

.....

(2)∞

.....

..... ù ù

..... ù ù ù

.....

..... ù ù

.....

.....% (1)

.....%& (2)

٧

(1) ∞

“ ” “ ”

٧

“ ”

٧

د

” ”

د

٧

د

د

د

(2)

٧

د

٧

د

د

د

٧

22

د

د

(1)

”) & \$ %

(2)

% -) %

!

” %

(1) 00

0

0

0

0

0

0

0

fl ٤

fl ٤ 0

(2)

0 0

fl ٤

0

22

0 (3) 00

(1)

(2)

(3)

(3)

..

..

..

..

.. 'Ù

!

.. 'Ù

(1)

..

..

..

.. 'Ù

.. 'Ù

..

.. !

..

22

.. 'à 'Ù

.. (1)

٢٢

١

٢

٣

٤

٥

٦

٧

٨

٩

١٠

١١

١٢

١٣

١٤

١٥

١٦

١٧

١٨

١٩

٢٠

٢١

٢٢

٢٣

٢٤

٢٥

٢٦

٢٧

٢٨

٢٩

٣٠

٣١

٣٢

٣٣

٣٤

٣٥

٣٦

٣٧

٣٨

٣٩

٤٠

٤١

٤٢

٤٣

٤٤

٤٥

٤٦

٤٧

٤٨

٤٩

٥٠

٥١

٥٢

٥٣

٥٤

٥٥

(1) ...

(2) ...

22: 'U 'U

(1)oo

'U " "

.

..

'U " . " " " . "

o 'U 'U

. 22: .

. 'U

(2)oo

.

! " " 'U

.

22: 'U .

.

.

. 'U

.. " " . " " 'U

(3)oo

! 'fl 'U ' (1)

""+ " : "

""* 'fl ' (2)

""* + " " " (3)

be

ٲٲ ٲٲ

ٲٲ

ٲٲ

ٲٲ ٲٲٲٲٲٲٲٲ

(1) ٲ ä

ٲٲ

ٲٲ

ٲٲ

22

ٲٲ

ٲٲ

(2) ٲٲٲٲٲٲٲٲ

22

ٲٲ& (! &)' ٲٲٲٲٲٲٲٲ (1)

ٲٲ ٲٲٲٲٲٲٲٲ (2)

ٲٲٲٲٲ

.....

(1) Ù

..... Ù

Ù 22' %*')

 Ù

(2) 00 Ù

..... %\$* £% Ù (1)

..... % , (2)

..... (1) 00
.....

.....
.....
..... 22

.....
.....
..... ù

..... ù (2) 00
.....
.....

.....
.....
.....

..... ù

.....
..... ù

..... (1)

....., & \$\$\$%& \$\$\$%

..... (2)

..... \$\$\$+

(1)

22

(2)

U

!

(1) "U" f1 E U (1)

"U" U (2)

!

..

..

”

..

(1)

..

..

..

”

..

..

..

..

..

..

(2)

(1)

(2)

(1)

Ù

Ù

!

(2)

Ù

Ù

!

Ù

(1)

(2)

..... " "

.....

..... ! ù

.....

..... ! ù ! '00 '22' " " " " ù

..... !

.....

.....

..... #

(2)

..... fl ء

.....

..... ù ! !

.....

..... " "

..... ù

..... ù fl ء

(1) + (.....)

(2) ù fl ء

٢٢

(1)

!

٤٤

٥٥

"

٥٦

٥٧

٥٨

!

٥٩

٦٠

٦١

(1)

٦٢ - * % -) - "

.

 (1) Ù
 Ù Ù
 Ù Ù
 Ù

 Ù

 Ù
 Ù

(1)&\$,

.....
 (1)

.....

..... !

.....

..... !

.....

.....

.....

..... (2)

..... " "

..... " "

..... fl Ł " "

..... 22 Ù

..... (1)

..... (2)

(1) ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

" "
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...

(1) ...

(2) ...

..... "22"

.....

(1)oo

.....

..... ù

.....

..... " "

.....

..... "

..... "#&

..... ù

.....

.....

.....

..... " ù

..... ù

.....

..... " "

..... ù

..... (1)

..... (1) " ù

..... " "

.....

..... !

(2)

.....

.....

.....

.....

..... " "

..... ù ù ù ù

..... " ù

22

..... ù

..... " ".....

.....

..... (1)

..... (2)

..... ".....

..... (1)oo U'

..... U' " "

..... U' U' U'

.....

..... U'

..... " U'

..o o #

.....

..... U' U' U'

1 U'

..... U' U' U'

".....

..... U' U'

..... " "

..... U' U' U' U'

..... U' 1

..... (1)

... " (1) % * \$...
 " " ...

... ..

... ù ...

! ... ù ...

! ... ù ...

(2)

... ù ... ù

... .. ù ù

ù ù ù

... .. ù 22 ù

ù ù " ù

... .. (3) ∞

ù ù " "

...

(1) " -
 (2) " (* ... fl ... % ù
 (3) "

١٠

١٠

/4

22

١٠

(1) 00

١٠

١٠

١٠

١٠

١٠

١٠

(1)

*** *

(1)

(2)

#

(1)

(2)

... .. (1)

/5

... .. " "
... ..
... ..

... ..
... ..
... .. 22

... .. (2)
... .. " "

... ..

... ..

... ..

... ..

(1) " " ! & "

(2) " ") % "

... " "
 " "

!

... ù ù
 " "

22'1 ù

... ù
⁽¹⁾

... " ù
 ù "

... ù "
 " "

... ù

...

...

...

...

... ù (1)

... % & \$ %

” .. لا ..“

.....

(1) ..

” ..“ ..

.....

” ..“ ..

.....

” ..“ ..

.....

” ..“

.....

” ..“ ..

.....

” ..“

.....

.....

.....

” ..“ ..

.....

..... (1)

...

(1)

22

Ù

(2)∞

Ù

Ù

Ù

“”

&\$\$,

Ù

“”

“(1) %&+ ’ fl ؤ% Ù

“(2) fl ؤ

“& ’ &\$%! &\$&”

الفصل الثالث:

أبعاد القصيدة السير ذاتية عند محمود درويش

/1 . . !

! ...

.. . ! ...

.. . ! ...

.. ! . . #&

!

! ...

.. # ! ...

.. ! . . #

. ! ...

. ! ...

#%

!

22

Ù

Ù

Ù

Ù

Ù

(1)∞

1

Ù

|||

|||

22

Ù

i⁽²⁾∞

Ù

fl

£

(1)

"-\$%('%'

"((%' (&'

(2)

٥

٥

22

٥

(1) ٥

٥

٥

٥

22

٥

٥

(2) ٥

٥

٥

22

٥

(1) ٥

(2) ٥

.. ù .

..⁽¹⁾oo

.. ù ù ù

..

.. !

.. !

.. !

.. "

.. " "

.. "

.. " " "

.. " " " "

.. "

.. " " " "

.. " " " "

.. " " " "

.. " " " "

.. (1)

.....

! !

.....

!

(1) ù

.....

.....

ù

.....

..... 1

ù

ù (2)

ù !

.....

ù ù

.....

.....

(1) &\$\$! f+ E & ù

%" %

(2) %* (

... " " ...
 ... 1 ...
 ...
 ... (1) ...
 ...
 ... " ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ... (2)

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

(1) (...)

"% % , \$ " ... (2)

(1)

1

U

be

U

(2)

U

U

U

||

U

"" (

(1)

(2)

""%& ' %* ' " ' د

Ù

Ù

Ù

be

Ù

'''

د

د

د

Ù

22

Ù

(1)oo

د

Ù

د

''

''

''

'''

''

د

د

'''''

Ù

د

''

1

(2)

د

د

''''' *

د

(1)

''''%

د

fl

ل'

Ù

د

(2)

1

22

٠

.....

(1)oo

٠

..٠

...

..o !

! !

.. ٠

! ..

..

..... + (1)

... ..
د

.....
د د

...

..
.

(1) . . . !

.
د

.
د

..

.

. " " . . .
Ù د

..Ù د

..o . . .

..
.

..

.. ..

(2)

..&\$ (ð fÙ . ٤% Ù : . . . (1)

..&\$+ د . . . (2)

د

”
د

”
د

”
د

د

د

”
د

”
د

د

د

”
د

”
د

د

”
د

”
د

”
د

”
د

د

د

د

”
د

د

د

”
د

د

”
د

(1)

بـ

.....

.....

.....

.....

(1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2)

.....

.....

.....

.....

..... (1)

..... (2)

١٠

١١

١٢

١٣

١٤

١٥

١٦

١٧

١٨

١٩

٢٠

٢١

٢٢

٢٣

٢٤

٢٥

٢٦

٢٧

٢٨

٢٩

٣٠

٣١

٣٢

٣٣

٣٤

٣٥

٣٦

٣٧

٣٨

٣٩

٤٠

٤١

٤٢

٤٣

٤٤

٤٥

٤٦

٤٧

٤٨

٤٩

٥٠

(1)

٥١

٥٢

٥٣

٥٤

٥٥

٥٦

٥٧

٥٨

٥٩

٦٠

٦١

٦٢

٦٣

٦٤

٦٥

٦٦

٦٧

٦٨

٦٩

٧٠

٧١

٧٢

٧٣

٧٤

٧٥

٧٦

٧٧

٧٨

٧٩

٨٠

٨١

٨٢

٨٣

٨٤

٨٥

٨٦

٨٧

٨٨

٨٩

٩٠

٩١

٩٢

٩٣

٩٤

٩٥

٩٦

٩٧

٩٨

٩٩

١٠٠

22

(2)

0

!

!

(1)

(2)

” . . . “ . . . ! . . .

” . . . “ . . . ! . . .

22 . . . “ . . . “ . . . ! . . .

(1)

” . . . “ . . . “ . . .

22

! . . . ! . . . “ . . . “ . . .

(1)

(2)

..... ١٠
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....
.....
.....

..... 22 !
.....
.....

.....
.....⁽¹⁾.....
..... !

.....
.....
..... 22

.....
.....
.....

.....
.....⁽²⁾.....
.....

.....&* (1)
.....& (2)
.....%&%-&

.. " .. " ..
 .. " " ù ..
 .. ù ..
 .. " .. ù ..
 .. !
 .. " " ..
 ..
 ..
 ù ..
 ..
 " " ù ..
 .. ù ..
 ..
 ..
 ..
 .. ù ..
 (1) .. ù ..

""%&% %&\$ (1)

٠

.....

٠ " " " " " " " " " "

٠ " " " " " " " " " "

٠ (1) ٠ ٠

٠ ٠

٠ " " " " " " " " " "

٠ ! ٠ ٠

٠ " " " " " " " " " "

٠ fl ٠ ٠

٠ " " " " " " " " " " ٠

٠

٠ ٠

٠ ٠ ! ٠ ٠

٠ 22

٠ ٠ ٠

!

٠ ٠

٠ (2) ٠

٠ (& ٠ ٠ fl ٠ ! ٠ ٠ (1)

٠ " & % ٠ % +

٠ ! ٠ fl ٠ ٠ ٠ ٠ ٠ ٠ ٠ ٠ (2)

٠ ") - ٠ % -- ٠ % ٠

. . . " " ù . . . " " . . . " " . . .
 . . . 22 ù . . .
 . . . ù . . . ù . . .
 . . . ù . . .
 . . . (1) oo . . .
 . . .
 . . . " " . . .
 . . . ù . . .
 . . . ù . . .
 . . . (2) . . .
 . . . " " . . . ù . . .
 . . . ù . . .
 . . . " " . . . ù . . .
 . . . ù . . . ù . . .
 . . . ù . . .
 . . . " " . . . ù . . .
 . . . fl . . . £ . . . (1)
 . . . "% \$\$\$! \$\$\$+ . . .
 . . .) & . . . fl . . . £ . . . (2)
 . . . " & \$\$\$. . .

١٠

١١

(1) ١٢

١٣

١٤

١٥

(1) ١٦

(1) ... (1) ...

0

1

(2)

22

(3)

(1)

(2)

(3)

..

”

(1)o

22

ù

ù

i⁽²⁾oo

1”

ù

”

ù

ù

ù

22

ù

be

.. (1)

”&(&\$%%(.. (2)

(1)∞

د د د

”
د

”

Ù

Ù

Ù”

”
د

Ù

”
د

”

”

”

”

Ù

”

د

be

”

”

fl

£

(1)

””% ’ ! % & ’ ’ & \$ % (! & \$ % ’ % ’ د

(1)

22

(2)

(1)

(2)

٠٠

٠٠

٠٠

٠٠

”

٠٠

٠٠

22

(1) 00

٠٠

22

..... ١٠

..... ١١

..... 12

..... (1)

.....

..... ١٣

..... ١٤

..... ١٥

.....

.....

.....

..... ١٦

.....

.....

(2)

..... (1)

..... (2)

% (, #
 Ù
 % (- Ù
 fl Ł Ù fl Ł Ù fl Ł
 (1)

Ù
 Ù Ù Ù
 " "

Ù 22
 Ù Ù
 Ù % + %
 (2)

Ù " "

% fl Ł (1)
 ""&- % &\$%(
 ""&' (2)

#

U

.. . .

.. . .

.. . .

.. . .

o U!

.. . . !

.. . .

.. . .

.. . .

(1) . . .

د

د

د

د

.. . .

.. . . (1) U % U . . .

٤٤

٤٤ (1)

٥

22

1

(2) ٥٥

٤٤

22 ٤٤

(3) ٥٥

(1) % ٤٤ f% * + ٤٤ ٤٤ (1)

"&% ٤٤ \$\$\$*

" " ٤٤ (2)

"- + ٤٤ fl ٤٤ ٤٤ (3)

22

% + \$

% + % fl £

Ù

(1)∞

Ù

Ù

1

Ù

Ù

Ù

Ù

”

Ù

fl £

!

”

”

Ù

Ù

è

è

ã

”

”%*

(1)

... ..

... ..

(1)

!

be

ù

ù

(2)

!

!

!

1

ù

... .. (1)

... .. (2)

... ..

.....

و

.....

د

.....

و

و

(1)

.....

.....

و

!

و

و fl ð و و fl ð

و

و fl ð و و

(2)

fl ð

..... (1)

..... (2)

. ù
 (1)

 ù

 ù ù
 ù ù
 " "
 ù
 #
 "o
 (2)o
 ù

 ù
 "
 "

(1) "ù,
 (2) "ù, *

(1)

٠

(2)

22

(3) 00

(1) " , * \$

(2) " &) , ٠

(3) " & \$ \$ % , - % ' %

لأ

(1)

Ù

% (,

fl

ت

(2)

“”

“

”

(3)

“

”

Ù

Ù

..... (1)

..... (2)

..... (3)

..... %

١ - .ù .
 ١٠٠(1)
 ù
 fl ء
 " " ù fl ء
 .ù
 "" ù
 ! " "
 ù ""

... be
 be ù
 (2) ù ù

(1) "ù fl ء

""-) &\$\$\$

""%\$+- fl ء ù .(2)

٠

”

٠

٠

” .fl

٠

٠

(1)

٠

٠

”

٠

٠

(2)

٠

٠

”&()

٠

٠

٠

(1)

٠% -) ٠

٠% * ٠

(2)

”% (

22: ... (1) ...

... " " ...

... ..

22: ...

... ..

... (2) ...

... ..

... ..

... ! ! ...

... ..

(3)

... ..

... ..

... ..

... ! ...

(1)

(2)

(3)

. " "

 ù
 " "

 22. ù
 ù ù ù
 ù
 (1)
 ù !
 !

 (2)

 ! ù
 22. " ù

(1) ù " " +

(2) ù ") *

..... 22' ù

.....

.....

..... (1)oo

.....

.....

.....

.....

..... ù

.....

..... ù

..... (2)

..... ù

..... " "

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... (1)

..... "&! &

..... &\$\$*! &\$\$)

..... !

..... (1)

..... "%&&

..... ù

..... (2)

.....

.....

.....

..... ã

...

..... ã

..... ã

..... (١)!!!!

Ù

Ù

Ù

!

!!!!

Ù

22

(2)∞

..... (1)

..... (2)

..... !

..... " " " "

.....

..... ù

.....

..... ù

..... (1)

..... fl ٤

..... ù

..... fù ٤

..... 1

..... " "

.....

..... ù

..... ù

..... " ù

..... " "

..... à

.....

..... +\$

..... ù (1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(١) ... à

.....

.....

.....

.....

..... 1(2)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(1) (1)

(2) (2)

(1) ...

...

...

...

...

22

...

(2) ...

...

...

...

...

!

...

22

...

...

...

...

o

(1) ...

(2) ...

...% \$\$\$

(1) 00

Ù

Ù

Ù

(2)

!

Ù

Ù

!

Ù

Ù

" "

" "

Ù

Ù

||

Ù

è

(1) " & + ' fl È Ù ;

% - & ' " ' fl È ;

" % %

.....

.....

(1)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(2)

.....

.....

(3)

.....

.....

..... (1)

..... (2)

..... (3)

خاتمة

٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

قائمة المصادر والمراجع

قائمة المصادر والمراجع

†

!

!%

"%σ, * " " "

!&

"&\$*\$ %

Ù !'

"%σ - \$ (! " "

! (

% && " " "

"%σ, (& ! " "

& ! % Ù !*

.1999

! % Ù ! +

"&\$)\$ %

! 2 Ù ! ,

"&\$)\$ %

% Ù ! -

.2005

Ù ! %\$

"&\$)- %

. Ù . . . !%%
 " " "
 % !%&
 .2008
 ""% - ' ' (. !%
 " ! 14
 ""
 " . . . ! ! 15
 "" "
 & ! 16
 .2002
 "" " & . . . ! ! %
 . . . ! ! 18
 ""% -) ' ' . . . !
 . . . È Ù . . . ! 19
 ""% - * ' " . . . !
 . . . ! ! 20
 ""% - + ' % . . .
 Ù . . . ! 21
 ""&\$\$' % . . . !

fl Ł "" !22

""% - * " &

fl Ł !&

""&\$\$' %

% fl Ł Ù !&(

.1982

! !&

""% -) %

fl Ù Ł !&*

"" , + &\$%% "

!&+

""&\$%% % !

fl Ł !&

""&\$%(! &\$% %

!&-

""&\$\$+ %

fl Ł !' \$

""% - (%

! !' %

""&\$\$- "

Ł # !' &

""&\$\$, % fl

fl ' Ł ' !''

"" " " " ! ' ' .

Ù ' fl ' Ł ' !' ('

""&\$\$\$ ' " ' .

' ' ! ' ' !')

""%*(' " "

""% , (' " ' ' ' !' *

fl ' Ł ' !' +

""&\$\$* ' % ' ' .

' ' Ù ' ' ' Ù !' ,

""&\$%\$ ' % ' ' !

' ' Ù ' ' ' !' -

""% - & ' & ' ' .

' ' fl Ł ' ! (\$

""&\$%(' % ' ' .

' ' ' ' ' Ł ' ! (%

""&\$%(' % ' ' ' fl ' ' .

""% , + ' % ' ' ' ! (&

' ' Ł ' ' ' ! ('

' % ' ' ' f&\$\$, !% -) Ł ' ' .

.2003

' ' fl Ł ' ' ' ! ((

.1992 ' " ' ' .

! ()
""% - - %

! (*
"% % - (%

! (+
""&\$\$\$ " "

! (
""&\$% (

! (-
"" "

!) \$
""&\$\$% "

!) %
.2011

!) &
"" " " "

!) '
""% , (&

!) (
""% - (% "

fl Ł ù !))
""&\$\$- % "

· · · · · f% * + · · · · · Ł · · · · · !) * ·

· · · · · ""&\$\$* ' % ' · · · · ·

! · · · · · fl · · · · · Ł · · · · · !) + ·

· · · · · ""% - * ' % ' · · · · ·

· · · · · fl Ł · · · · · · · · · · · · · · · !) , ·

· · · · · ""&\$%\$ ' % ' · · · · · !

fl · · · · · Ł · · · · · · · · · · · · · · · !) - ·

· · · · · ""&\$\$\$ ' % ' · · · · ·

· · · · · " "" "" 00 · · · · · 22 · · · · · ù " · · · · · ! * \$

· · · · · ! · · · · · · · · · · · · · · ·

· · · · · ""&\$% ' % ' · · · · ·

· · · · · fl · · · · · Ł · · · · · · · · · · · · · · · S * %

· · · · · ""% + * ' " ' · · · · · !

fl · · · · · ! · · · · · ! · · · · · Ł · · · · · ! * &

· · · · · &\$\$& ' " ' · · · · · !

! · · · · · · · · · · · · · · · · · · · ! * ' ·

· · · · · ""&\$%\$ ' % ' · · · · ·

· ù ! * (

· · · · · ""% , \$ ' " · · · · ·

· · · · · fl · · · · · Ł · · · · · · · · · · · · · · · ! *)

· · · · · ""&\$\$ ' " ' · · · · ·

· · · · · ! · · · · · · · · · · · · · · · ! * * ·

· · · · · ""&\$\$, ' % ' · · · · ·

! * +

""&\$%& % ! fl

! * ,

""%σ -) % fl

""%σ , * " ! * -

! + \$

"%σ * , " "

%σ * Ù ! + %

""%σ - \$

! + &

.1987

fl ! + '

""&\$\$, ') & "

Ù ! + ("

""%σ , (Ù + * "

fl ! ! +)

""%σ + , ' (& "

""&\$%& - ! + * "

Ù ! + + "

""%σ - + ' Ù

' (! + , "

""%σ , + "

""%σ - ' %σ %σ ! + - "

· · · · · ù · · · · · ! , -
· · · · · " & \$ % ! & \$ % · · · · · !
· · · · · ! - \$
· · · · · " & \$ % · · · · ·
· · · · · ! - %
· · · · · " & \$ % ! · · · · ·
· · · · · ! - &
· · · · · " & \$ \$ * ! & \$ \$) · · · · · !
· · · · · ! - '
· · · · · " & \$ % & ! & \$ % % · · · · · !
· · · · · ù · · · · · ! - (
· · · · · " & \$ % \$ · · · · ·
· · · · · ı · · · · · ! -)
· · · · · ! · · · · · fl
· · · · · " & \$ % ! & \$ % & · · · · ·
· · · · · ù · · · · · ı · · · · · ! - *
· · · · · fl · · · · ·
· · · · · " & \$ % ! & \$ % & · · · · · !
· · · · · ù ! - +
· · · · · " & \$ % · · · · ·
· · · · · ! - ,
· · · · · " & \$ \$, ! & \$ \$ + · · · · · !

... !

· · * · ù · · " · · · · · " · · ! --

· · " & \$ \$ * · · ! · · · · ·

· · · · · | · · · · · · · · · · · ! % \$ \$

· · " % * (· ·

· · · · · -

1/www.alhewar.com

2/www.cmctunisie.com

الفهرس

.. !

.0 0

#%

\$+

, ! + !

..%\$! \$, !

..... #&

11

15-11.. !

..&\$! %) !

-20... ! #

23

..&*! & ! #(

! &* ! #)

34

.. . . ! 0

-36 ! #%

47

50-48 ! #&

!)\$!

53

!)' !

69

+\$! * - ! #

, ' ! +\$!

, +! , ' !

.. . . . ! Ø

-% , - ! #%

!\$& - % !

! %\$!

107

! +%\$!

117

%% ! %ot ! #&

%&+ ! %o # !

133- 128 # !

..% * ! % ' # ! ...

! % * ' ! . . . #

138

! ' % , ! ' .

145

! ' % () !

146

150- 148.....

- 152..... . .

163..... 161

.. . . 164-

. .

ملخص

•

! ..
" ..
" " ..
" " ..

! ..
" ..
" ..
" ..
! ..
" ..

! ..
" ..
" ..
" ..

Abstract

This study aims at indentifying the autobiographical poem in **mahmoud derwish's** poetry most of his poetic works especially his latest works which express the poet himself struggling with division, dispersion, loss and death.

The study is composed mainly of three chapters and a conclusion the first chapter speak about the concept of a biography ingeneral and the autobiographical poem in particular, the second chapter speaks about the principles and content of a biographical poem where **darwish** combines between self awareness, sense of belonging (collective sense)or expressing the "ego" from one hand and the other from another hand. The third chapter deals with the different sides of the autobiographical poem through, visions and pains which express the oppressed poet's experience everywhere and time.

As far as the conclusion, it includes the most import result s of the study. that is to say that mahmoud darwish autobiographical poem expresses clearly his own vision and ideology.